

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

15. března 2017¹

„Řízení o předběžné otázce — Unijní právo — Práva přiznaná jednotlivcům — Porušení soudem —
Předběžné otázky — Předložení věci Soudnímu dvoru — Vnitrostátní soud rozhodující
v posledním stupni“

Ve věci C-3/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu, Belgie) ze dne 23. prosince 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 4. ledna 2016, v řízení

Lucio Cesare Aquino

proti

Belgische Staat,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. G. Fernlund a S. Rodin, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. listopadu 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Lucia Cesare Aquinoa M. Verwilghenem a H. Vandenberghem, advocaten,
- za belgickou vládu C. Pochet a M. Jacobs, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s E. Matternem, D. Lindemanssem a F. Judoem, advocaten,
- za Evropskou komisi J.-P. Keppennem a H. Kranenborgem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

¹ — Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 267 třetího pododstavce SFEU, jakož i čl. 47 druhého pododstavce a čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Luciem Cesarem Aquinoem a Belgische Staat (Belgický stát) ve věci návrhu na určení mimosmluvní odpovědnosti.

Právní rámec

- 3 Článek 18 Koninklijk besluit tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (královská vyhláška upravující řízení o kasačním opravném prostředku u Státní rady) ze dne 30. listopadu 2006 (*Belgisch Staatsblad*, 1. prosince 2006, s. 66844) zní následovně:

„1. Dospěje-li auditor k závěru, že je opravný prostředek nepřijatelný nebo musí být zamítnut, vedoucí soudní kanceláře doručí zprávu navrhovateli, který má lhůtu třicet dnů k tomu, aby požádal o pokračování v řízení za účelem vyslechnutí.

Jestliže navrhovatel nepožádá, aby byl vyslechnut, vedoucí soudní kanceláře předá spis senátu, aby rozhodl o zpětvzetí opravného prostředku [...]. Zpráva auditora je doručena zároveň s rozsudkem účastníkům řízení, kteří ji ještě neobdrželi.

Jestliže navrhovatel požádá, aby byl vyslechnut, rada stanoví usnesením den, kdy se účastníci řízení mají dostavit k soudu.

Vedoucí soudní kanceláře zmíní tento odstavec při doručení zprávy o nepřijatelnosti nebo o zamítnutí opravného prostředku navrhovateli.

2. Jestliže auditor nedospěje k závěru, že je opravný prostředek nepřijatelný nebo že musí být zamítnut, předseda senátu nebo rada, kterého předseda senátu pověří, stanoví přímo usnesením den konání jednání, na němž bude opravný prostředek přezkoumán.“

- 4 Článek 21 sedmý pododstavec *gecoördineerde wetten op de Raad van State* (koordinované zákony o Státní radě) ze dne 12. ledna 1973 (*Belgisch Staatsblad*, 21. března 1973, s. 3461), ve znění použitelném na věc v původním řízení, použitelný jak na žaloby na neplatnost, tak na kasační opravné prostředky proti rozhodnutím správních soudů, stanoví:

„Je dána domněnka, že navrhovatel vzal opravný prostředek zpět, jestliže ve lhůtě třiceti dnů od doručení zprávy auditora nebo při oznámení, podle něhož se použije čl. 30 odst. 1 třetí pododstavec a navrhuje se v něm zamítnutí opravného prostředku nebo prohlášení jeho nepřijatelnosti, nepodá žádnou žádost o pokračování v řízení.“

- 5 Článek 39/60 druhý pododstavec *Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen* (zákon o přístupu na území, pobytu, usazení a vyhoštění cizinců) ze dne 15. prosince 1980 (*Belgisch Staatsblad*, 31. prosince 1980, s. 14584), ve znění použitelném na spor ve věci v původním řízení (dále jen „zákon ze dne 15. prosince 1980“), stanoví:

„Účastníci řízení a jejich advokát mohou vyjádřit své připomínky ústně na jednání. Nelze uplatňovat jiné důvody než ty, které byly uvedeny v návrhu nebo v přípisu.“

6 Článek 39/67 zákona ze dne 15. prosince 1980 stanoví:

„Proti rozhodnutím [Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu)] nelze podat námitky, nelze je měnit ani proti nim nemohou podat námitky třetí osoby. Lze proti nim podat pouze kasační stížnost stanovenou v čl. 14 odst. 2 koordinovaných zákonů o Státní radě.“

Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

- 7 Navrhovatel ve věci v původním řízení, který má italskou státní příslušnost, žije v Belgii od roku 1970.
- 8 Rozsudkem hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie) ze dne 23. listopadu 2006 byl navrhovatel ve věci v původním řízení odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce trvání sedmi let.
- 9 Dne 9. listopadu 2011 podal navrhovatel ve věci v původním řízení žádost o zápis v obci Maasmechelen (Belgie). Dne 23. února 2012 mu Dienst Vreemdelingenzaken (Úřad pro cizince, Belgie) doručil rozhodnutí ze dne 22. února 2012 o zamítnutí pobytu s příkazem opustit státní území z důvodů veřejného pořádku a národní bezpečnosti (dále jen „rozhodnutí ze dne 22. února 2012“).
- 10 Dne 6. března 2012 podal navrhovatel ve věci v původním řízení proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek u Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie). Dne 15. května 2012 dotýčný, který se odvolával na judikaturu Soudního dvora v dané oblasti, požádal tento soud, aby položil předběžnou otázku, jejímž cílem je výklad čl. 16 odst. 4 a čl. 28 odst. 3 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77, a opravy v Úř. věst. 2004, L 229, s. 35, a v Úř. věst. 2005, L 197, s. 34).
- 11 Rozsudkem ze dne 24. srpna 2012 Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) opravný prostředek u ní podaný odmítla jako nepřipustný z důvodu, že návrh neobsahuje žádný důvod. Tento soud konkrétně odmítl vyhovět žádosti navrhovatele ve věci v původním řízení směřující k tomu, aby byla Soudnímu dvoru položena předběžná otázka, z důvodu, že tato žádost byla předložena bezprostředně před jednáním a dotýčný neuvedl žádný důvod, který by mohl prokázat, že uvedená žádost nemohla být podána dříve.
- 12 Dne 24. září 2012 podal navrhovatel ve věci v původním řízení proti tomuto rozsudku kasační stížnost u Raad van State (Státní rada, Belgie). Poté, co auditor dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřipustná z důvodu neuvedení přípustných důvodů, dotýčný ve stanovené lhůtě nepožádal o pokračování v řízení, aby byl vyslechnut. Z toho důvodu Raad van State (Státní rada) dne 4. dubna 2013 konstatovala na základě čl. 21 sedmého pododstavce koordinovaných zákonů o Státní radě, že je dána domněnka, že navrhovatel ve věci v původním řízení vzal kasační stížnost zpět.
- 13 V mezidobí navrhovatel ve věci v původním řízení dne 27. června 2010 zahájil řízení u strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu, Belgie), aby byl výkon jeho trestu prováděn pod elektronickým dohledem. Rozsudkem ze dne 2. března 2012 uvedený soud návrh zamítl. Jiným rozsudkem ze dne 23. května 2012 tentýž soud zamítl rovněž žádost navrhovatele ve věci v původním řízení o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.
- 14 Navrhovatel ve věci v původním řízení poté proti posledně uvedenému rozsudku podal kasační opravný prostředek u Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie). V tomto kasačním opravném prostředku zejména uvedl, že tento rozsudek byl vydán v rozporu s články 16 a 28 směrnice 2004/38 a požádal o to, aby byl

v tomto ohledu Soudní dvůr dotázán. Rozsudkem ze dne 19. června 2012 první z těchto soudů kasační opravný prostředek odmítl, přičemž zdůraznil, že nebyl povinen zahájit řízení o předběžné otázce před Soudním dvorem, jelikož důvody, které uvedl navrhovatel ve věci v původním řízení, nejsou přípustné z důvodu, který je vlastní řízení před Hof van Cassatie (Kasační soud).

- 15 Strafvueroeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu) rozsudkem ze dne 21. listopadu 2012 povolil, aby byl výkon trestu navrhovatele ve věci v původním řízení prováděn pod elektronickým dohledem, a rozsudkem ze dne 14. srpna 2013 jej na základě jeho žádosti podmíněně propustil z výkonu trestu odnětí svobody.
- 16 Předtím dne 6. září 2012 navrhovatel ve věci v původním řízení podal novou žádost o zápis v obci Maasmechelen. Dne 22. dubna 2013 mu tato obec vydala povolení k pobytu platné do 3. dubna 2018.
- 17 Dne 31. srpna 2012 podal navrhovatel ve věci v původním řízení žalobu u Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemštinu používající soud prvního stupně v Bruselu), aby tento soud:
 - uložil Belgickému státu povinnost vzít zpět rozhodnutí ze dne 22. února 2012 z důvodu, že je toto rozhodnutí v rozporu s ustanoveními směrnice 2004/38;
 - rozhodl, že strafvueroeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu) v rozsudku ze dne 23. května 2012 a Hof van Cassatie (Kasační soud) v rozsudku ze dne 19. června 2012 neprávem označily jeho právo pobytu jako „nejisté“ a rovněž mu neprávem odepřely podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody;
 - uložil Belgickému státu, aby zaplatil odškodnění ve výši 25 000 eur z důvodu, že strafvueroeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu), Hof van Cassatie (Kasační soud), jakož i Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) porušily unijní právo z důvodu, že tyto soudy, které rozhodovaly v posledním stupni, porušily unijní právo a nesplnily povinnost, která jim přísluší, předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 18 Rozsudkem ze dne 27. května 2013 Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemštinu používající soud prvního stupně v Bruselu) tuto žalobu zčásti odmítl jako nepřijatelnou a zčásti zamítl jako neopodstatněnou. Navrhovatel ve věci v původní řízení poté u předkládajícího soudu podal proti tomuto rozsudku odvolání.
- 19 Pokud jde o rozhodnutí ze dne 22. února 2012, hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) konstatoval, že toto rozhodnutí je založeno výlučně na existenci dřívějších trestních odsouzení navrhovatele ve věci v původním řízení v rozporu s čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38. Tento soud tedy Belgickému státu uložil, aby navrhovateli ve věci v původním řízení zaplatil částku 5 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy vyplývající z tohoto rozhodnutí.
- 20 Pokud jde o újmu vyplývající z toho, že Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) údajně porušila unijní právo, předkládající soud poznamenává, že navrhovatel ve věci v původním řízení tento soud vyzval v podání předloženém po uplynutí lhůty k tomu, aby položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, a že tato žádost byla rozsudkem ze dne 24. srpna 2012 odmítnuta jako opožděná. Předkládající soud rovněž připomíná, že kasační opravný prostředek podaný proti tomuto rozsudku u Raad van State (Státní rada) byl odmítnut z důvodu zpětvzetí.

- 21 Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) uvádí, že vyvstává otázka, zda jsou v případě každého ze tří soudů uvedených navrhovatelem ve věci v původním řízení splněny podmínky vyžadované pro založení odpovědnosti Belgického státu.
- 22 Pokud jde o strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu), předkládající soud konstatuje, že z žádné písemnosti ve spise nevyplývá, že by navrhovatel ve věci v původním řízení požádal uvedený soud, aby položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru. Následná rozhodnutí přijatá tímto soudem, která se všechna stala konečnými, nebyla předmětem žádného řízení o zahlázení, takže dotyčnému nemohla v důsledku nich vzniknout žádná újma. Nemůže tedy existovat základ pro uplatnění odpovědnosti Belgického státu z důvodu výkonu soudní funkce uvedeného soudu.
- 23 Pokud jde o Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu), předkládající soud uvádí, že rozsudek ze dne 24. srpna 2012 odmítl žádost, jejímž cílem bylo položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, z důvodu, že tato žádost byla podána v procesní písemnosti, která byla obdržena bezprostředně před jednáním, a že nebyla uplatněna žádná skutečnost k prokázání, že uvedená žádost nemohla být podána dříve.
- 24 Předkládající soud však poznamenává, že opravný prostředek podaný proti tomuto rozsudku u Raad van State (Státní rada) nebyl přezkoumán z meritorního hlediska, ani co se týče jeho přípustnosti, jelikož vzhledem k tomu, že o pokračování v řízení nebylo požádáno v zákonné lhůtě po doručení zprávy auditora, bylo konstatováno, že existuje zákonná domněnka, že navrhovatel ve věci v původním řízení vzal opravný prostředek zpět. Vyvstává tedy otázka, zda je za takových okolností třeba mít za to, že uvedený rozsudek vydal soud rozhodující v posledním stupni v důsledku toho, že v rámci řízení o kasačním opravném prostředku nebylo provedeno posouzení z meritorního hlediska. Žádost navrhovatele ve věci v původním řízení, aby Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) položila Soudnímu dvoru předběžnou otázku, byla totiž odmítnuta z důvodu, že byla uvedena v procesní písemnosti, která vzhledem ke dni svého podání nemohla být zohledněna.
- 25 Předkládající soud uvádí, že odpovědnost Belgického státu z důvodu porušení unijního práva může být uplatněna v důsledku případného pochybení, ke kterému došlo při výkonu soudní funkce, jde-li o zjevné porušení. Odmítnutí zahájit řízení o předběžné otázce by mohlo takové porušení unijního práva založit.
- 26 Podle předkládajícího soudu je třeba určit, zda za okolností věci v původním řízení skutečnost, že Hof van Cassatie (Kasační soud) odmítl vyhovět žádosti směřující k tomu, aby byla položena předběžná otázka Soudnímu dvoru, představuje porušení článku 267 SFEU, vykládaného ve světle čl. 47 druhého pododstavce a čl. 52 odst. 3 Listiny, posuzovaných společně.
- 27 Kromě toho si předkládající soud klade otázku, zda řízení, které proběhlo před Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu), porušilo čl. 47 druhý pododstavec a čl. 52 odst. 3 Listiny, posuzované společně, v rozsahu, v němž tento soud rozhodl, že procesní pravidlo brání tomu, aby byla přijata žádost směřující k položení předběžné otázky Soudnímu dvoru. Tato žádost totiž byla odmítnuta z důvodu, že byla uvedena v procesní písemnosti, která vzhledem ke dni svého podání nemohla být zohledněna.
- 28 Konečně ještě zbývá odpovědět na otázku, zda k tomuto odmítnutí došlo v rozporu s článkem 267 SFEU.

29 Za těchto okolností se hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být s ohledem na použití judikatury rozvinuté Soudním dvorem ve věcech Köbler (rozsudek ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513) a Traghetti del Mediterraneo (rozsudek ze dne 13. června 2006, Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, EU:C:2006:391), které se týkají odpovědnosti státu za pochybení soudů, v rámci nichž došlo k porušení unijního práva, za soud rozhodující v posledním stupni považován soud, jehož rozhodnutí nebylo v rámci kasační stížnosti přezkoumáno, protože podle vnitrostátního procesního pravidla existuje nevyvratitelná domněnka, že navrhovatel, který v řízení o kasačním opravném prostředku podal podání, vzal kasační stížnost zpět?
- 2) Je i s ohledem na čl. 47 druhý pododstavec a čl. 52 odst. 3 Listiny, vykládané společně, slučitelné s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, že vnitrostátní soud, který je podle tohoto ustanovení Smlouvy o FEU povinen položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, žádost o položení předběžné otázky odmítne pouze proto, že tato žádost byla uvedena v podání, které podle použitelných procesních pravidel musí být z důvodu opožděného předložení odmítnuto?
- 3) Je nutno v případě, v němž nejvyšší z obecných soudů nevyhoví žádosti o položení předběžné otázky, mít za to, že k porušení čl. 267 třetího pododstavce SFEU došlo ve světle rovněž čl. 47 druhého pododstavce a čl. 52 odst. 3. Listiny, vykládaných společně, pokud tento soud žádost odmítne pouze s odůvodněním, že otázka nebude předložena „vzhledem k tomu, že důvody nejsou přípustné vzhledem k důvodu, který je vlastní řízení před Hof“?

K předběžným otázkám

K první otázce

- 30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud, jehož rozhodnutí lze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, lze nicméně považovat za soud rozhodující v posledním stupni v případech, kdy kasační stížnost podaná proti rozhodnutí tohoto soudu nebyla přezkoumána z důvodu zpětvzetí kasační stížnosti navrhovatele.
- 31 Úvodem je třeba připomenout, že v souladu s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU vnitrostátní soudy, jejichž rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, jsou povinny obrátit se na Soudní dvůr (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 1982, Cilfit a další, 283/81, EU:C:1982:335, bod 6).
- 32 Povinnost předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, stanovená v čl. 267 třetím pododstavci SFEU, totiž spadá do rámce spolupráce zavedené za účelem zajistit řádné používání a jednotný výklad unijního práva ve všech členských státech mezi vnitrostátními soudy, při výkonu jejich pravomoci používat unijní právo, a Soudním dvorem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2015, X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14, EU:C:2015:564, bod 54).
- 33 Kromě toho je cílem této povinnosti předložení předběžné otázky stanovené v čl. 267 třetím pododstavci SFEU zejména předcházet tomu, aby se v jakémkoli členském státě zaváděla vnitrostátní judikatura, která není v souladu s pravidly unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. září 2005, Intermodal Transports, C-495/03, EU:C:2005:552, bod 29).

- 34 Jak Soudní dvůr několikrát zdůraznil, soud, který rozhoduje v posledním stupni, je již z definice orgánem v posledním stupni, u něhož mohou jednotlivci uplatnit práva, která jim unijní právo přiznává. Soudy rozhodující v posledním stupni jsou pověřeny zajistit na vnitrostátní úrovni jednotný výklad právních pravidel (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 34, a ze dne 13. června 2006, Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, EU:C:2006:391, bod 31).
- 35 V tomto ohledu ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že v souladu s článkem 39/67 zákona ze dne 15. prosince 1980 je možné proti rozhodnutím Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) podat kasační stížnost stanovenou v čl. 14 odst. 2 koordinovaných zákonů o Státní radě.
- 36 Z toho vyplývá, že Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) nelze považovat za soud rozhodující v posledním stupni, jelikož její rozhodnutí mohou být přezkoumána vyšším orgánem, u něhož mohou jednotlivci uplatnit práva, která jim unijní právo přiznává. Rozhodnutí, která přijímá, tedy nevydává vnitrostátní soud, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva ve smyslu čl. 267 třetího pododstavce SFEU.
- 37 Okolnost, že se na základě ustanovení článku 18 královské vyhlášky ze dne 30. listopadu 2006 upravující řízení o kasačním opravném prostředku u Státní rady má za to, že navrhovatel, který podal kasační stížnosti proti rozhodnutí Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu), na základě nevyvratitelné domněnky vzal kasační stížnost zpět, jelikož nepožádal o pokračování v řízení ve lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy mu byla doručena zpráva auditora dospívající k závěru, že opravný prostředek je nepřípustný nebo musí být zamítnut, nemá žádný vliv na skutečnost, že rozhodnutí Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) mohou být zpochybněna u vyššího orgánu, a tudíž je vydává soud, který nerozhoduje v posledním stupni.
- 38 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud, jehož rozhodnutí lze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, nelze považovat za soud rozhodující v posledním stupni v případech, kdy kasační stížnost podaná proti rozhodnutí tohoto soudu nebyla přezkoumána z důvodu zpětvzetí kasační stížnosti navrhovatele.

Ke druhé otázce

- 39 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 267 třetí pododstavec SFEU, vykládaný ve světle čl. 47 druhého pododstavce a čl. 52 odst. 3 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že povoluje, aby soud odmítl žádost směřující k tomu, aby byla Soudnímu dvoru položena předběžná otázka, pouze proto, že tato žádost byla uvedena v podání, které podle použitelného procesního práva musí být z důvodu opožděného předložení odmítnuto.
- 40 Vzhledem k tomu, že jak vyplývá z odpovědi na první otázku, Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pro spornou cizineckou agendu) nelze považovat za soud rozhodující v posledním stupni a druhá otázka vychází z opačného předpokladu, není namístě na druhou otázku odpovídat.

Ke třetí otázce

- 41 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud rozhodující v posledním stupni nemusí předkládat předběžnou otázku Soudnímu dvoru, jestliže kasační stížnost musí být odmítnuta z důvodů nepřípustnosti, které jsou vlastní řízení před tímto soudem.

- 42 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že jestliže nelze proti rozhodnutí vnitrostátního soudu podat soudní cestou opravný prostředek, je tento vnitrostátní soud v zásadě povinen předložit Soudnímu dvoru žádost ve smyslu čl. 267 třetího pododstavce SFEU, pokud je před ním vznesena otázka týkající se výkladu Smlouvy o FEU (rozsudek ze dne 18. července 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 25).
- 43 Ze vztahu mezi čl. 267 druhým pododstavcem SFEU a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU vyplývá, že soudy uvedené v čl. 267 třetím pododstavci SFEU mají tutéž posuzovací pravomoc jako všechny ostatní vnitrostátní soudy, pokud jde o otázku, zda je rozhodnutí o ustanovení unijního práva nezbytné k tomu, aby mohly vydat rozhodnutí. Tyto soudy tedy nejsou povinny předložit otázku výkladu unijního práva, která před nimi byla vznesena, pokud není relevantní, tedy v případě, že by odpověď na tuto otázku, ať už jakákoliv, nemohla mít žádný vliv na řešení sporu (rozsudek ze dne 18. července 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi, C-136/12, EU:C:2013:489, bod 26).
- 44 V případě, že v souladu s procesními pravidly dotčeného členského státu musí být důvody uplatněné před soudem uvedeným v čl. 267 třetím pododstavci SFEU prohlášeny za nepřijatelné, tudíž nelze mít za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytná a relevantní k tomu, aby tento soud mohl vydat rozhodnutí.
- 45 Podle ustálené judikatury Soudní dvora totiž předběžná otázka nesměruje k získání poradních stanovisek k obecným nebo hypotetickým otázkám, ale je odůvodněna potřebou skutečného vyřešení sporu (rozsudek ze dne 2. dubna 2009, Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, bod 42).
- 46 Jak v projednávané věci vyplývá z předkládacího rozhodnutí, Hof van Cassatie (Kasační soud) rozhodl, že z důvodu nepřijatelnosti kasačního opravného prostředku podaného proti rozsudku strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu) ze dne 23. května 2012 podání předběžné otázky adresované Soudnímu dvoru postrádá relevanci, jelikož odpověď na tuto otázku nemůže mít žádný vliv na vyřešení sporu.
- 47 Platí ovšem, že vnitrostátní procesní pravidla nemohou narušovat pravomoc, která pro vnitrostátní soud vyplývá z článku 267 SFEU, ani způsobit, že by se tento soud zprostil povinností, které mu přísluší na základě téhož ustanovení.
- 48 V této souvislosti je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora platí, že při neexistenci unijních pravidel v této oblasti je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv jednotlivců, avšak za podmínky, že nejsou méně příznivé než podmínky upravující podobné situace podléhající vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti) a v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv priznaných unijním právem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 17. března 2016, Bensada Benallal, C-161/15, EU:C:2016:175, bod 24 a citovaná judikatura).
- 49 Z toho plyne, že aby členský stát mohl uplatnit zásadu procesní autonomie v situacích, které se řídí unijním právem, musí být splněny dvě kumulativní podmínky, a sice dodržení zásad rovnocennosti a efektivity (rozsudek ze dne 17. března 2016, Bensada Benallal, C-161/15, EU:C:2016:175, bod 25).
- 50 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, je třeba připomenout, že tato zásada vyžaduje, aby se všechna pravidla použitelná na žaloby používala bez rozdílu na opravné prostředky odvíjející se od porušení unijního práva a obdobné žaloby odvíjející se od porušení vnitrostátního práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. ledna 2014, Pohl, C-429/12, EU:C:2014:12, bod 26, a ze dne 20. října 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 30).

- 51 V projednávané věci je třeba uvést, že Soudní dvůr nedisponuje žádnými poznatky umožňujícími pochybovat o souladu procesních pravidel dotčených ve věci v původním řízení s touto zásadou.
- 52 Dále co se týče zásady efektivity, takové vnitrostátní procesní pravidlo, jako je pravidlo dotčené ve věci v původním řízení, nesmí být takové povahy, že by v praxi znemožňovalo nebo nadměrně ztěžovalo výkon práv přiznaných unijním právním řádem (rozsudek ze dne 20. října 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 29).
- 53 Kromě toho je třeba připomenout, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že je nutno každý případ, kdy vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení činí výkon práv přiznaných jednotlivcům unijním právním řádem nemožným nebo jej nadměrně ztěžuje, analyzovat s ohledem na postavení tohoto ustanovení v celém řízení, průběh řízení a jeho zvláštnosti před různými vnitrostátními orgány. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například zásadu ochrany práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudek ze dne 21. února 2008, Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, bod 55).
- 54 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a z vyjádření účastníků řízení vyplývá, že Hof van Cassatie (Kasační soud) na základě vnitrostátních procesních norem prohlásil, že důvody uplatněné návrhatelem ve věci v původním řízení na podporu kasačního opravného prostředku podaného proti rozsudku strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud pro výkon trestů nizozemštinu používajícího soudu prvního stupně v Bruselu) ze dne 23. května 2012 jsou nepřijatelné z důvodu, že ačkoli těmito důvody dotyčný zpochybnil jednu ze zákonem stanovených negativních podmínek uplatněných posledně uvedeným soudem k zamítnutí jeho žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, ostatní negativní podmínky uplatněné uvedeným soudem mohly tento rozsudek odůvodnit samy o sobě.
- 55 Nejeví se tudíž, že by vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení mohla v praxi znemožnit nebo nadměrně ztížit výkon práv přiznaných unijním právním řádem.
- 56 S ohledem na tyto úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud rozhodující v posledním stupni nemusí předkládat předběžnou otázku Soudnímu dvoru, jestliže je kasační stížnost odmítnuta z důvodů nepřijatelnosti, které jsou vlastní řízení před tímto soudem, s výhradou dodržení zásad rovnocennosti a efektivity.

K nákladům řízení

- 57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud, jehož rozhodnutí lze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, nelze považovat za soud rozhodující v posledním stupni v případech, kdy kasační stížnost podaná proti rozhodnutí tohoto soudu nebyla přezkoumána z důvodu zpětvzetí kasační stížnosti návrhatele.**
- 2) **Na druhou otázku není namístě odpovídat.**

- 3) Článek 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že soud rozhodující v posledním stupni nemusí předkládat předběžnou otázku Soudnímu dvoru, jestliže je kasační stížnost odmítnuta z důvodů nepřipustnosti, které jsou vlastní řízení před tímto soudem, s výhradou dodržení zásad rovnocennosti a efektivity.

Podpisy.